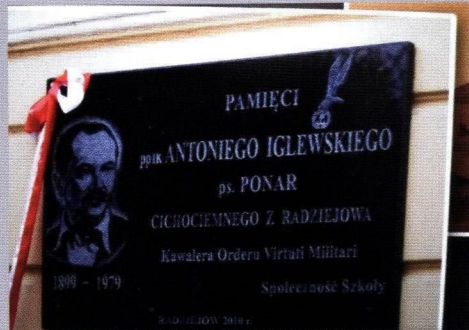

Tablica na domu, w którym urodził się Ponar- (Podgórna 4)

W 2010 r. odsłonięto tablicę pamiątkową na budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Łokietka w Radziejowie

W 1999 r. odsłonięto pamiątkową tablicę w Miechowie

Grób "Ponara" znajduje się na cmentarzu parafialnym w Radziejowie.

Ulica imienia Antoniego Iglewskiego

Klub Sportowy ZRYW Radziejów od 2016 r. organizuje bieg terenowy z przeszkodami pod nazwą Cross pod Napięciem im. ppłk Antoniego Iglewskiego Cichociemnego ps. Ponar.

Antoni Iglewski Ponar jest także patronem klasy mundurowej Akademickiego Zespołu Szkół we Włocławku. Przed szkołą stanął obelisk poświęcony Cichociemnym- Antoniemu Iglewskiemu pseudonim „Ponar” i Aleksandrowi Stpczyńskiemu pseudonim „Wilski”.

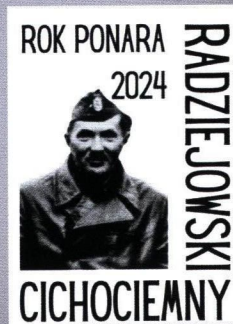
Towarzystwo Miłośników Kujaw postanowiło uczcić pamięć Antoniego Iglewskiego uznając 2024. Rokiem Ponara, w 125. rocznicę urodzin i 45. śmierci.

Zrealizowano ze środków Starostwa Powiatowego w Radziejowie, Banku Spółdzielczego w Radziejowie, TMK

Wydawca: Towarzystwo Miłośników Kujaw w Radziejowie

Tekst: Ewa Smykowska
Foto: archiwum rodzinne
Opracowanie graficzne:

PIXEL Marcin Jaskólski

“Być zwyciężonym i nie ulec
- to zwycięstwo”

Józef Piłsudski

Ppłk Antoni Iglewski

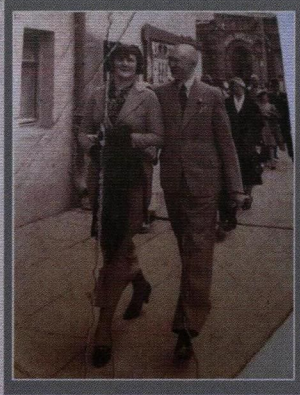
“PONAR”

Cichociemny

Żołnierz Rzeczypospolitej

W 125 rocznicę urodzin i 45 rocznicę śmierci

Antoni Iglewski urodził się w Radziejowie 1 stycznia 1899 roku w rodzinie Franciszka i Julii z Mazeckich.

W konspiracji używał pseudonimów Suseł, Igła, Kujawiak, Nieczuja, Antoni, Mazecki, Vanadi, Ponar. Używał też konspiracyjnych nazwisk: Władysław Drożdżewski, Jan Barański, Nikodem Galewski, Józef Sikorski. Od 1916 roku należał do Polskiej Organizacji Wojskowej, pełniąc funkcję sekcyjnego w Komendzie Lokalnej Radziejów.

Antoni Iglewski z żoną Marią, Grodno-zdjęcie z archiwum rodziny

W roku 1917 ukończył kursy i został instruktorem-szkoleniowcem grup bojowych. W sierpniu 1918 stanął na czele lotnego oddziału POW, a jesienią tego roku wstąpił do Wojska Polskiego. Brał udział w Powstaniu Wielkopolskim, a następnie w wojnie polsko-bolszewickiej.

Od czerwca 1922r. do listopada 1933r. służył w 81 Pułku Piechoty Strzelców Grodzieńskich. Po zwolnieniu z wojska pracował w Zarządzie Miejskim Grodna. 22 sierpnia 1939r. został zmobilizowany, z rozbitków wojskowych sformował oddział (ok. 200 osób) i na jego czele dotarł do Wołkowyska. 19 września 1939r. stoczył potyczkę w okolicach Skidla z dywersantami bolszewickimi.

Po kapitulacji Warszawy założył organizację „Polska Armia w Kraju-Odcinek Łomża-Grodno”. W 1940r. został odznaczony w Warszawie przez generała dywizji Stefana Roweckiego „Grota” Krzyżem Walecznych. W kwietniu 1940r. został mianowany p.o. Komendanta Okręgu Białostok Związku Walki Zbrojnej, w sierpniu 1940 zaprzysiężony na Rotę ZWZ. W nocy 17/18 listopada 1940r. we wsi Morusy aresztowany przez NKWD, więziony najpierw w Białymstoku i Mińsku, przetransportowany na Lubiankę do Moskwy, gdzie był przesłuchiwany przez komisarza spraw wewnętrznych, Berię. Za „organizowanie antykomunistycznej konspiracji” Najwyższy Sąd Wojenny NKWD skazał go w czerwcu 1941 na karę śmierci. Zwolniony został na mocy układu Sikorski-Majski i już sierpniu 1941 znalazł się w Armii generała Andersa, gdzie został szefem kancelarii Naczelnego Dowództwa (do grudnia 1941). Do Anglii odbył długą drogę z Moskwy przez Buzuluk, Kujbyszew, Archangielsk i Murmańsk. Ostatni etap z Murmańska to rejs statkiem „Jutland” w konwoju 17. statków pod opieką siedmiu kontrtorpedowców i jednego krążownika.

Od 4 stycznia do 9 lutego 1943r. odbył przeszkolenie spadochronowe dotaczając tym samym do elitarnego grona Cichociemnych. Przed odlotem do kraju otrzymał instrukcje od Naczelnego Wodza do generała Grota, dotyczące działalności dywersyjnej.

Od lewej- płk Milan Kamski (w 1939 generał), Antoni Iglewski (w kapeluszu)-1938, Grodno-zdjęcie z archiwum rodziny, dostępne w Izbie Regionalnej.

W nocy 17/18 lutego 1943r. został zrzucony 14 km od Mińska Mazowieckiego na placówkę „Lis”. Do końca 1943r. był w dyspozycji Komendy Głównej Armii Krajowej. Od marca 1944r. odkomenderowany do dyspozycji płk. „Lutego”, dowódcy Okręgu Kraków. Następnie został szefem dywersji i partyzantki Inspektoratu rejonowego „Maria” (Obwody Miechów, Olkusz, Pińczów). W marcu 1944 zorganizował pierwszy w inspektoracie oddział partyzancki „Skrzetuski”.

28 lipca 1944r. mianowany został dowódcą samodzielnego partyzanckiego baonu szturmowego „Suszarnia” 106 Dywizji AK.

Jego oddział przeprowadził 184 wypadu zbrojne, przeprowadzając likwidacje konfidentów i gestapowców. 1 stycznia 1945r. zostaje odznaczony orderem Virtuti Militari przez Dowódcę AK generała c.c. „Niedźwiadka”.

Od lewej- płk Józef Spychalski „Luty”, ppor Antoni Iglewski „Ponar”-Londyn 1943, przed przetrzuciem do kraju, zdjęcie dostępne w Izbie Regionalnej.

Po wojnie działał w konspiracyjnej organizacji „NIE”, Delegaturze Sił Zbrojnych na Kraj i Zrzeszeniu „Wolność i Niezawisłość”. Po ujawnieniu się w październiku 1945 mieszkał kolejno w Gdyni, Gdańsku i Wrocławiu. 17 grudnia 1948r. aresztowany został aresztowany i przewieziony do Krakowa, osadzony z Janem Moledą „Trzaska” i Leonem Wyjadłowskim „Ziemia” (były adiutant „Ponara”). Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego z 1953 został skazany na 8 lat więzienia. Na wolność wyszedł w 1956 na mocy amnestii. Aktywnie udzielał się w środowisku Spadochroniarzy Cichociemnych. Napisał biografię pt. PONAR – Wspomnienia z lat 1939-1945, wydana w 2012 r. i kilka artykułów do „Wojskowego Przeglądu Historycznego”. Był żonaty z Marią z Ulatowskich (1901-1975), urzędniczką. Dzieci nie miał. Zmarł 27 stycznia 1979 r. we Wrocławiu. Zgodnie ze swoją wolą został pochowany na Cmentarzu Parafialnym w Radziejowie.

Ordery i odznaczenia Ponara

Antoni Iglewski został odznaczony: Orderem Virtuti Militari, Krzyżem Niepodległości z Mieczami, czterokrotnie Krzyżem Walecznych, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym, Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Partyzanckim, brązowym medalem „Za zasługi dla obronności kraju”

Spółeczność Radziejowa pamięta o Antonim Iglewskim. Jest kilka miejsc w naszym mieście, które przypominają o Cichociemnym z Radziejowa- tablica na Liceum Ogólnokształcącym im. Władysława Łokietka, tablica na domu przy Podgórznej 4, w którym Ponar się urodził (z serii Historyczny Radziejów), ulica imieniem Antoniego Iglewskiego, ekspozycje w Izbie Regionalnej Towarzystwa Miłośników Kujaw i Miejskiej i Powiatowej Bibliotece poświęcone naszemu bohaterowi. W Izbie znajdują się pamiątki po Antonim Iglewskim udostępnione przez rodzinę- odznaczenia, krzyż, tytoniarka ze skrytką na meldunki i furażerka.